

Europa op genderrails

Gelijke kansen op de Europese agenda: Uitdagingen en kansen tijdens het Belgisch Europees voorzitterschap in 2010

Seminarie dinsdag 13 oktober 2009 (12-14:30) - Belgische Senaat, zaal M.
Organisatie: [Vrouw & Maatschappij](#).

Welkomstwoord door Els Van Hoof, voorzitter V&M

2010 wordt een cruciaal jaar. Het wordt het Europees jaar tegen uitsluiting en armoede: uitsluiting van alleenstaande vrouwen, van oudere vrouwen, van vrouwen uit andere culturen. 2010 betekent ook de 15de verjaardag van de Vierde Wereldvrouwenconferentie die de Verenigde Naties organiseerden in 1995. Momenteel wordt in New York gewerkt aan een vervolgotraject. Het is belangrijk dat we nu de juiste opties uitzetten.

De Europese Unie heeft heel wat instrumenten en structuren in handen om werk te maken van een gestroomlijnd gelijkekansenbeleid, zoals de Routekaart (roadmap) voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (2006-2010).

De vrouwen hebben de Europese Unie (EU) nodig omwille van haar faciliterende rol. De EU heeft al veel gedaan om de combinatie van arbeid en zorg te vergemakkelijken.

De lidstaten van de EU hebben de vrouwen nodig. Gemiddeld 59% van de vrouwen participeren aan de arbeidsmarkt in de EU. Daarmee halen we bijna de Lissabon-norm.

Het blijft belangrijk gelijke kansen m/v op de agenda te zetten en de norm voor gelijkekansenbeleid vast te leggen. We mogen niet gaan achterop hinken doordat de nieuwe lidstaten niet meekunnen.

Globaal zitten er tussen 9 en 46% vrouwen in de nationale parlementen van de EU-lidstaten. Slechts in 11 van de 27 staten zitten we boven 30%. Dat is onvoldoende als politieke participatie.

De deelname in de besluitvorming van de bedrijven is er nog slechter aan toe. Slechts 1 op 10 leden van de raden van bestuur is een vrouw.

De Europese Routekaart is een aanknopingspunt om onze standpunten te onderbouwen. Er blijft nog heel wat te doen. Op het vlak van economische onafhankelijkheid moet de arbeidsparticipatie van vrouwen boven 55 omhoog. Om de armoede uit te bannen, vooral bij vrouwen ouder dan 65, moeten de pensioenrechten opgetild. Op het gebied van levenslang leren, nodig om competenties op peil te houden, moeten we een 15% norm opstellen. Nu doet gemiddeld 12% van de vrouwen in de EU aan levenslang leren, in België slechts 8%. Om de loonkloof te dichten moeten meer bedrijven verplicht worden te rapporteren. De EU moet diplomaten aanstellen voor de verdediging van vrouwenrechten en adviseurs in vredesmissies om op te treden tegen seksuele terreur in oorlogsgebieden.

Toelichting en reflectie van het panel.

Panelleden:

Rik Van Droogenbroeck, adjunct-adviseur cel Europa, Kabinet van de minister van Buitenlandse Zaken Yves Leterme

Annemie Pernoit, sociaal attaché, permanente Belgische vertegenwoordiging bij de EU

Cécile Gréboval, directeur beleid, Europese Vrouwenlobby

Frédérique Fastré, adviseur Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

Sandra Vercammen, nationaal verantwoordelijke ACV-vrouwen

Moderator: Chris Verhaegen, secretaris-generaal European Federation for Retirement Provision

Rik Van Droogenbroeck (kabinet Leterme)

Hij schetst de rol van de FOD buitenlandse zaken met betrekking tot het genderbeleid in de EU en de Belgische inbreng daarin. Hij belicht de post-Lissabon-strategie. De gender mainstreaming dimensie moet een thema worden in alle aspecten van de post-Lissabon-strategie, niet enkel in het sociaal beleid, ook in justitie, binnenlandse zaken (strijd tegen seksueel geweld, huiselijk geweld, generatiearmoede).

FOD Buitenlandse Zaken heeft 7 middenveldorganisaties uitgenodigd om te debatteren over de genderdimensie ter voorbereiding van het EU-voorzitterschap.

Annemie Pernot (FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg)

Zij geeft een beeld van de positie van België binnen het Europese genderbeleid op het vlak van arbeidsparticipatie en loonverschillen. Zij relateert het belang van de Europese routekaart. De Commissie kan wel voorstellen doen, maar zonder engagement van de lidstaten kan de Commissie niet veel realiseren. Anderzijds heeft de Commissie recht van initiatief. De ministers kunnen enkel druk uitoefenen. De routekaart is hoe dan ook een kapstok voor de lidstaten om alle initiatieven aan vast te hangen, op economisch en sociaal gebied. Voor de Belgische gelijkheidsminister Milquet moet er verder gewerkt worden op drie thema's: gender mainstreaming, de routekaart en gelijk loon.

Cécile Gréboval (EWL)

Zij geeft een voorstelling van de rol en werking van de Europese Vrouwenlobby, opgericht in 1990, met vertegenwoordigingen in 27 lidstaten. Het doel is lobbyen om vrouwenrechten te bevorderen, actie voeren en solidariteit tonen op vijf domeinen: politieke participatie, immigratie en asiel, internationale vrouwenrechten, geweld, seksuele en reproductieve rechten. Ze geeft een kritisch verslag van de lacunes in het routeplan van de Europese Commissie en sluit af met een overzicht van de uitdagingen.

Tijdens het Belgisch voorzitterschap moet België de motor zijn van gender mainstreaming, er moet één raad van ministers voor gendergelijkheid zijn en een sterke samenwerking met ngo's.

Frédérique Fastré (IGVM)

Zij legt uit wat de rol is van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

- de administratie van de federale gelijkheidsminister
- bevordering van gelijke kansen m/v op federaal niveau
- wetten voorbereiden om EU-richtlijnen te implementeren
- officieel mandaat om de positie van België te verdedigen in de groep van GK-organisaties van andere lidstaten
- beleidsadviezen formuleren (vb. impact van gender op de economische crisis, loonkloof, advies voor nieuw routeplan)
- genderstatistieken aanleveren
- werkprogramma opstellen voor Europees Instituut voor Gelijke Kansen in oprichting, technische steun aan EU-politiek en tools ontwikkelen voor gender mainstreaming EU

Het IGVM formuleert aanbevelingen:

- verder consolideren strategie gender mainstreaming
- op elk politiek niveau, in het dagelijks werk, in alle structuren van de EU
- alle wetsvoorstellen van de EC moeten strenger gescreend worden op gelijke kansen m/v
- het modebegrip "diversiteit" mag "gender" niet vervangen; de specificiteit van gelijke kansen m/v moet bewaard blijven in de Lissabon strategie.

Sandra Vercammen (ACV)

De thema's van de ACV-vrouwen stemmen overeen met de EU-routekaart:

- meer vrouwen in de besluitvorming
- betere combinatie arbeid/zorg
- wegwerken van de loonkloof

Evaluatierapport. Wat is de impact van hun acties op de positie van vrouwen in bedrijven?

- in tijden van economische recessie worden gelijke kansen m/v naar de achtergrond geduwd
- de impact van initiatieven, cao's op de positie van vrouwen is al moeilijk te meten op bedrijfs- en sectoraal niveau, laat staan op het niveau van de lidstaten
- voor een betere combinatie arbeid/zorg is het nodig traditionele rolpatronen te doorbreken in de taakverdeling; dat zal niet gebeuren zolang mannen niet meegenomen worden in de maatregelen
- er is nog geen overeenstemming tussen werknemers en werkgevers over het bekomen van transparantie in de loonvorming
- wat kan een EU-voorzitter doen om te zorgen dat de sociale partners zich geresponsabiliseerd blijven voelen voor gelijke kansen m/v?

Concrete dossiers:

- interprofessionele akkoorden afgesloten op het vlak van genderneutrale functieclassificatiesystemen. Nog op het niveau van de ondernemingen iets doen, want wordt eigenlijk niet uitgevoerd
- uitvoering van niet-verplichte actieplan gendergelijkheid versterken

Van belang voor ACV:

- ondersteunend: kinderopvang, bejaarden, gehandicapten
- tijdskrediet en ouderschapsverlof ook in kleine bedrijven en mentaliteitswijziging
- arbeidsorganisatie belangrijker dan kinderopvang, we halen de Barcelona-norm van 33% voor min 3-jarigen
- opgepast voor privatisering en zelfstandig initiatief

Hierna volgen een aantal vragen en interventies vanuit het publiek: over werkdrukregeling in plaats van loonsverhoging voor verpleegkundigen, over kwantificeerbare doelstellingen en evaluatie van acties tegen de loonkloof, over de dubbele discriminatie van de Roma-zigeunervrouwen.

Verslag: Brigitte Rys

Bijlage V&M:

Tien richtingaanwijzers voor een vernieuwde Europese Routekaart voor de gelijkheid m/v 2011-2015.

Roadmap for Equality between women and men (2006-2010)

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/equality_between_men_and_women/c10404_en.htm

1) Verwezenlijking van de werkgelegenheidsdoelstellingen van Lissabon

EU-perspectief: meer EU-projecten en stimulansen om de activiteitsgraad van 55-plussers te verhogen

Nationaal/Vlaams perspectief:

- specifieke genderwerking binnen VDAB
- opleidingscheques voor mensen zonder arbeidscontract
- investeren in bedrijfsstages voor jongeren
- kosten verbonden aan de voorbereiding op nieuwe job voor de gemeenschap

2) Afschaffing van de beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen

EU: het voorstel voor rapportageplicht loonkloof moet uitgebreid naar onderhandelingsplicht
Nationaal/Vlaams: 'spiegelclausule': onderhandelingsplicht loonkloof opleggen aan sociale partners en rapportageplicht aan werkgevers

3) Gendergelijkheid in de sociale bescherming en de armoedebestrijding

EU: individuele en gelijkwaardige pensioenrechten voor vrouwen met onderbroken en kortere loopbanen wegens zorgtaken, alleenstaande moeders, oudere vrouwen en meewerkende echtgenotes

Nationaal/Vlaams: individuele pensioenrechten met zwaarder doorberekenen van gelijkgestelde periodes voor zorg en opleiding, zonder te raken aan afgeleide rechten, met getrapte invoering

4) Aandacht voor genderdimensie en gezondheid

EU: scherpere regelgeving over voedings- en gezondheidsclaims zoals "light", "vetarm", ..

Nationaal/Vlaams: terugbetaling diëtist tot 2 jaar na de bevalling; klare wetgeving op reclame voor vermageringsproducten; begrijpelijke etiketten over voedingswaarde

5) Werk, privé- en gezinsleven beter combineerbaar maken

EU: ondersteuning gezinsvriendelijke voorstellen: 20 weken moederschapverlof, zelfstandige ondernemers, ouderschapsverlof vaders, professionalisering kinderopvang

Nationaal/Vlaams: aandacht voor gelijkheid mannen/vrouwen bij het uitwerken van maatregelen rond arbeid, sociale zekerheid, fiscaliteit en zorgvoorzieningen.

6) Bevordering van een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen in de politieke en economische besluitvorming

EU: invoering meestbegunstigingsclausule : gelijke vertegenwoordiging m/v in beursgenoteerde bedrijven, openbare bedrijven en parlementen

Nationaal/Vlaams: maximum 40% stemgerechtigde leden van advies- of bestuursorganen Vlaamse overheid van zelfde geslacht; maximum 2/3 politieke mandatarissen op alle bestuurlijke niveaus van zelfde geslacht en decretale verankering van die quota

7) **Uitroeiing van seksueel geweld: genitale verminking**

EU: gezamenlijk beleidsplan om de praktijk tegen te gaan in heel Europa; stappen nemen opdat alle landen ter wereld de praktijk in hun strafwet opnemen

Nationaal/Vlaams: medici en politie op het probleem wijzen, registratie onder strafrechtelijke code 43K- seksuele verminkingen, grootschalige vormingscampagne, terugbetaling medische kosten

8) **Afschaffing van mensenhandel**

EU: samenwerking met Europol versterken, Eurojust inschakelen voor vervolging mensenhandelaars, Europees beschermingsstatuut voor slachtoffers

Nationaal/Vlaams: dwang, bedreigingen, misbruik van situatie moet wettelijk als bestanddeel van het misdrijf beschouwd worden, opsporing van slachtoffers, vorming eerstelijnsdiensten, specifieke benadering van 'vrouwenhandel', operationeel maken van het Informatie- en Analysecentrum Mensensmokkel en Mensenhandel (IAMM)

9) **Bevordering van gendergelijkheid buiten de EU**

EU: implementatie van de Peking+15-doelstellingen in het EU-beleid, VN-Resolutie 1325 : straffeloosheid geweld tegen vrouwen in conflictgebieden veroordelen, hoge diplomaat vrouwenrechten aanstellen

Nationaal/Vlaams: installatie Peking+15-comité, actieprogramma's voor gendergelijkheid

10) **Instrumenten voor het gelijkekansenbeleid**

EU: evaluatie routekaart 2006-2010 en uitstippelen nieuwe acties 2011-2015; gender budgetting

Nationaal/Vlaams: geen parallelle Vlaamse versie van het IGVM; vervroegde evaluatie gelijke behandeling levensverzekering na 2,5 jaar.